

3 Про енергію малих річок
СТОР.

4 У гості до факультету — знову без запрошення
СТОР.

6 Гайда по різдвяні дива!
СТОР.

Небувале число

за всю історію нашого університету

Із підсумків 2022 року...

Дошові бульбашки відбивають ритмами людського поспіху за плюсової температури січня й градусу бажання знову побачити одне одного, поставивши автограф присутності у форматах потиску руки чи обіймів. На вулиці — ще та сльота, а ужнівці впевнено поспішають до ректорату на щорічну конференцію трудового колективу.

Традиційно рееструються в холі й піднімаються на другий поверх до просторого, оновленого великого залу засідань. До початку — зо 20 хвилин, усім тут є про що погомоніти: відімкнення світла, наукові публікації, конференції, генератори, хто як провів свята... Я тим часом устигаю навідатися до кабінету ректора Володимира Смоланки, котрий ретельно готується до виступу. «Так, спочатку дівчата закладають, а далі — моя презентація», — зачиняє двері, устигаючи промовити це комусь із підопічних. Питаю:

якщо коротко підсумувати, що видалося найважчим у 2022-ому? У відповідь керівник мовить: «Мабуть, цей рік був найскладнішим. Тим паче, війна триває досі, ворог не зменшує обертів. Зміни торкнулися передусім кошторису (він зменшувався). Ми прийняли величезну кількість внутрішньо переміщених осіб, зокрема нині в наших гуртожитках проживає абсолютно безкоштовно близько 600 вимушених переселенців. Тож маємо тепер ще більше зобов'язань. Незважаючи на все, колектив пропрацював плідно, як завжди. Навіть на фоні важкої ситуації маємо чимало здобутків».

Досягненням, приміром, стала вступна кампанія. За неї, зізнається ректор, переживали в альма-матер чи не найбільше. А результат приніс новий рекорд університету. Та про це — згодом.

...На сцену виходять студенти філологічного факультету з в'язанкою коля-

док і щедрівок. Гучні аплодисменти й усі встають, адже вже лунає Гімн України. Далі — за звичним сценарієм... На екрані — ключові питання конференції трудового колективу: 1) звіт ректора про роботу в 2022 р. та внесення змін до складу делегатів Конференції. Одноголосні голосування... За катедрою — В.Смоланка. Насамперед подякував усьому колективу за працю в минулому році й побажав натхнення для подальших трудів у стінах УжНУ. Отож до звіту...

Спершу — про світові рейтинги. Торік виш уклав 15 нових міжнародних міжінституційних угод, що доповнили перелік закордонних партнерів (на кінець 2022 р. їх — 128). Значно покращив показники в «University Impact Rankings»: увійшов до тисячі кращих університетів світу (посідає 801–1000 позицію, має 50.9 балів (у 2021-ому 1001+ та 36.4). Тож нині наш ЗВО є 3–7 із-поміж 26 українських вишів.

І ось про інтригу із заголовка... Під час звіту пролунало: «Бачите, є збільшення кількості нових наших здобувачів вищої освіти. Це — небувале число за всю історію нашого університету». Справді, маємо «велику кількість вступників і на бакалаврську, і на магістерську програми, і на PhD. Уперше за всю історію вишу кількість здобувачів вищої освіти загалом — майже 16 із половиною тисяч. Такий результат дозволив нам твердо увійти в десятку найбільш крупних університетів України», зі слів Володимира Івановича. Хоч число іноземних студентів через війну, зрозуміло, зменшилося. Зате зросла кількість аспірантів.

Повномасштабне вторгнення росії приносило суцільні руйнування, а науковці альма-матер створювали багато нових досліджень, опублікованих у солідних базах. У «Scopus» — 250 статей, у «Web of Science» — 194 (торік відповідно 245 і 178).

Завершення на стор. 2.

Університетські лідери «Scopus» та «Web of Science»

За даними Наукової бібліотеки УжНУ

Наукова бібліотека Ужгородського національного університету оприлюднила дані публікаційної активності науковців альма-матер у наукометричних базах «Scopus» та «Web of Science». Зокрема, станом на 30 грудня 2022 року найбільшу кількість статей у журналах, які індексуються в першій із них, мають такі вчені:

1. Олександр ШУАІБОВ, професор кафедри квантової електроніки фізичного факультету – 270 публікацій.

2. Юліан ВИСОЧАНСЬКИЙ, академік НАН України, директор НДІ фізики і хімії твердого тіла, завідувач кафедри напівпровідників фізичного факультету, професор – 265 публікацій.

3. Олександр ГРАБАР, професор кафедри напівпровідників фізичного факультету – 143 публікації.

4. Василь РУСИН – професор кафедри хірургічних хвороб медичного факультету – 108 публікацій.

5. Ярослав БАЗЕЛЬ, професор кафедри аналітичної хімії Навчально-наукового інституту хімії та екології (хімічного

факультету) – 100 публікацій.

І дещо змінено перша п'ятірка постає в базі даних «Web of Science»:

1. Юліан ВИСОЧАНСЬКИЙ, академік НАН України, директор НДІ фізики і хімії твердого тіла, завідувач кафедри напівпровідників фізичного факультету, професор – 269 публікацій.

2. Олександр ШУАІБОВ, професор кафедри квантової електроніки фізичного факультету – 235 публікацій.

3. Олександр ГРАБАР, професор кафедри напівпровідників фізичного факультету – 133 публікації.

4. Ярослав БАЗЕЛЬ, професор кафедри аналітичної хімії Навчально-наукового інституту хімії та екології (хімічного факультету) – 118 публікацій.

5. Віктор МІКЛА, професор кафедри фізико-математичних дисциплін Українсько-угорського навчально-наукового інституту – 95 публікацій.

Вітаємо лідерів університетської наукової думки в міжнародній спільноті й бажаємо нових звершень!
Володимир ТАРАСЮК,
«Погляд».

Шановні колеги, студенти, друзі!

У січні ми мали дві важливі історичні дати державного значення: День соборності України (як наслідок Акту злуки Української Народної Республіки й Західноукраїнської Народної Республіки в 1919 році) та День пам'яті героїв Крут (29 січня 1918 року порівняно невеликий загін УНР, складений із курсантів і козаків, дав п'ятигодинний бій російським червоногвардійцям, котрі переважали в 6–8 разів чисельністю, мали краще озброєння та більший досвід).

У контексті російсько-української війни, що нині триває, ми особливо пам'ятаємо патріотів минулого, які стояли на сторожі незалежної держави й прагнули волі свого народу. Вічна їм пам'ять та всім нашим загиблим захисникам! Власним прикладом вони надихатимуть віддано любити Україну, палко захищати її й обов'язково здобувати перемогу!

Володимир СМОЛАНКА,
ректор УжНУ.

Із ювілеєм, Тетяно Вікторівно!

Вона є університетською мамою для багатьох поколінь студентів, без неї важко уявити серцевий ритм роботи кафедри журналістики та взаємодію з деканатом філологічного факультету й іншими структурними підрозділами філфаку, університету загалом та з багатьма журналістськими спільнотами різних вишів України. Отож коли 9 січня Тетяні Шевченко, провідній спеціалістці зазначеної кафедри, виповнився ювілей, з особливою приємністю її вітали і колеги, і здобувачі фаху, і випускники відділення журналістики УжНУ.

Приєднується й «Погляд»!

Із ювілеєм, Тетяно Вікторівно! День народження минув, але вітання продовжують линути до Вас: гілок миру, сонця, добра, настрою зі щедрого дерева життя!

Небувале число за всю історію нашого університету

Із підсумків 2022 року...

Закінчення. Початок на ст. 1.

Тримали марку й навчальні, наукові та довідкові видання. Маємо 76 монографій та 86 збірників праць (у 2021 р. – аналогічні показники), 205 підручників і посібників (211 – торік).

Обсяги надходжень становлять 336,8 млн грн спеціального фонду (минулого року – 314,6), 296,5 – загального (287,5). Зате в 2022-ому через війну, зрозуміло, дещо меншими були витрати на оплату матеріальної допомоги та матеріальне заохочення.

Водночас університет інтенсифікував свою міжнародну діяльність. «Це стає предметом не тільки програм академічної мобільності, які продовжували діяти. Ми отримали багато но-

вих грантів: як наукових, так і для покращення матеріально-технічного стану вишу. Частина з цих грантів спрямували на забезпечення життєдіяльності не лише університету, а й на покращення побутових умов для здобувачів освіти та внутрішньо переміщених осіб», – мовив В.Смоланка.

Свої здобутки – у кожному підрозділі. Щоправда, навчання тривало переважно в онлайн-режимі. Однак деякі факультети (медичного, біологічного спрямувань) працювали у звичному форматі. У 2022 році університет забезпечив 366 закордонних відряджень. Також переймався завдяки різним проектам моніторингом небезпечних природ-

них та техногенних геопроектів, шукав «Нові енергетичні рішення у Карпатському регіоні», міркував про «Розумну енергію трансакторного співробітництва», нові стандарти й технології медицини тощо.

Інтенсивно працював і Волонтеріат УжНУ, на чому теж акцентував ректор під час звіту.

«Колись Волонтеріат був зосереджений на допомозі притулкам тварин, безхатькам, сиротинцям, людям похилого віку. Але, звичайно, із початком повномасштабного вторгнення росії в Україну нам довелося змінити діяльність та пріоритетність. Оскільки через гуртожитки нашого університету пройшло понад сім

тисяч внутрішньо переміщених осіб, то Волонтеріат насамперед допомагав їм», – пригадає в окремій розмові зі мною Крістіна Товт, голова правління ГО «Волонтеріат УжНУ», помічниця ректора. У квітні вдалося отримати статус ГО, що дозволило вигравати міжнародні проекти. «Зокрема, це – створення дитячого простору на базі гуртожитку № 3; коворкінгу для ВПО у бібліотеці на «БAMi». І зараз реалізуємо ще декілька проектів психологічного спрямування для підтримки ВПО, які проживають в Ужгороді», – додала К.Товт.

Університет переймається й підвищенням енергоефективності. Зокрема, було профінансовано роботи на здійснення

капітального ремонту будівлі студентського гуртожитку № 4 на 30 749 879, 30 грн, охоплюючи ПДВ 20% – 5 124 979, 88 грн. А на 2023-ій заплановано капітальний ремонт навчально-лабораторного корпусу на вулиці Університетській та будівлі студентського гуртожитку № 4 на загальну суму 107,6 млн грн.

Уже маємо традицію нагороджувати когось під час такого заходу. І тепер численні овації супроводжували вихід на сцену Івана Тегзи, технічного працівника університету. Почесну грамоту й диплом вручив В.Смоланка за поетичну активність від «Золотого фонду Бойківщини» та всеукраїнського об'єднання «Письменники Бойківщини». «В Ужгородському національному університеті працюю близько 15 років. Я – столяр. За освітою – художник декоративно-прикладного мистецтва. Вірші раніше не писав. Лише дописи в газету готував. Почав із 2004 року створювати поезії. То в мене якось так виходило. Згодом видав першу збірку «Пробудження», а нещодавно – «Вовки в овечих шкурах». Пишу повсюди... І тут, коли виконаю роботу, і вдома», – зізнається І.Тегза.

Узагалі ж у кожного представника університетського вулика попереду чимало завдань: звичних робочих, спровокованих війною, непередбачуваних та давно запланованих. Продовжуємо всі трудитися на своїх фронтах, аби небувалих чисел у наступному звіті було ще більше.

Мирослава ГАРАЗДІЙ,
«Погляд».

Закарпаття й енергія малих річок: точки дотику

Анатолій Петровський: «Водоймище, де розташована одночасно на двох річках Теремле-Річка ГЕС, містить 23 мільйони кубометрів води; висота греблі — 47 метрів»

В умовах, коли ворог своїми хижацькими крилами накриває вітчизняну інфраструктуру, питання енергетичної безпеки України залишається ахіллесовою п'ятою. Актуальне воно й для нашої області. Утім, ця проблема для краю не нова. Її почали вирішувати ще на початку минулого століття. Як зазначає Тетяна Літераті, випускниця відділення журналістики нашого вишу, у матеріалі «Втрачений Ужгород: історія міської електростанції» на «prozahid.com», саме тоді, у 1902 році, збудували першу в нинішньому обласному центрі Закарпаття електростанцію для найбільшого тогочасного підприємства в місті — меблевої фабрики. Також авторка пише, що «загалом доступ до електроенергії у 30-ті роки мали лише близько 10% від усього населення краю. Найбільшими же споживачами були підприємства».

Для подальшого вирішення народногосподарських потреб у 1942 році запустили каскад ГЕС — Ужгородську та Оноківську. У 1956-ому перший струм стала давати Теремле-Річка гідроелектростанція.

Та край розвивався, потреби в енергетиці зростали. Їх задовольняли, однак проблеми лишалися. Особливо відчутно на початку 1990-их років, із розпадом Радянського Союзу та зростанням цін на енергоносії. Однак знайшлися люди з бажанням комплексно вирішити ситуацію за допомогою річкового потенціалу Закарпаття.

Зокрема, А.Петровський, автор програми стратегії розвитку Закарпаття, зазначає: «У нас доволі круті схили й перепад висот хороший. Середній їх рівень у Закарпатській області стосовно рівня Балтійського моря (бо це до нього все прив'язано) — приблизно 700 метрів. А низина, як ось в Ужгороді, у його центрі, — 110–112 метрів». За такого перепаду неймовірним є сумарний потік води закарпатських річок. Зі слів того ж Анатолія Мар'яновича, «за рік їх водяний збір становить приблизно 10–12 кубічних кілометрів! Лише Уж два кубічні кілометри збирає. І все це потоками тече річками зі згаданої середньої висоти 700 метрів. Уявіть, яка це енергія». Притому потенціал водних артерій краю, переконані фахівці, уявляють перевищує всі потреби в енергії для нашої області. Звичайно, реалізація будь-якого подібного проекту стикається з безліччю викликів. На одному з них наголосив А.Петровський: «У водотоку, який наші річки мають упродовж року, є складність: він не рівномірний. Трапляються пікові періоди, коли багато опадів, зокрема снігу, який інтенсивно розтає. А ще до нього додаються дощі, і можуть бути паводки. Як правило, систематичні й доволі потужні. Раз у десять років десь... А потім, у літній період, у річках течуть «сльози». Торік, до прикладу, робили заміри, скільки ж води в Ужі протікає в спеку. Вийшло пів кубометра в секунду».

Та Анатолій Мар'янович, у минулому ексдиректор філії

проектного інституту «Львівський промбудпроект», розробив програму стратегії розвитку Закарпаття з акцентом на вирішення цієї та інших проблем у контексті залучення природних енергоресурсів. Зокрема, енергії річок. Новацію схвалили ще в 1995 році (рішення виконавчого комітету Закарпатської обласної ради народних депутатів № 13 від 28 лютого — «Про розроблення Програми розвитку енергетичного комплексу області на період до 2015 року») та погодили з численними зацікавленими структурами. Було передбачено вийти на повне енергетичне самозабезпечення. Але... не склалося. І зовсім не через нещасливий номер згаданого рішення. На заваді реалізації програми стали нестабільність влади через часту заміну керівників, а також відсутність загального менталітету й ентузіазму із розумінням нагальності вирішення енергетичної проблеми, подекуди спроби почати виконувати завдання без урахування громадських слухань, безпосередньої користі для людей на місцях.

Є й загальні застереження в екологів. Це не тільки пов'язано з чутливістю річок до особливостей водозбору їхнього басейну та кількістю опадів. Сергій Сухарев, завідувач кафедри екології та охорони навколишнього середовища УжНУ, професор, у зв'язку з цим зазначає: «Наведу простий приклад. Зробимо риболовлю і так далі, і так далі. Наскільки не буде браконьєрства, наскільки це впливатиме на міграцію риб,

формування річкової екосистеми загалом, просто так сказати дуже важко. Потрібно кожен окремий випадок розглядати. Уж у витокі — одна річка, коли тече містом, а коли впадає в Лаборець у Словаччині, — зовсім інша». Притому навіть за позитивних рішень, з урахуванням думок біологів, гідрологів, хіміків та інших фахівців, ризики все одно лишатимуться. Сергій Миколайович, зокрема, додає: «Беремо річку Шипіт. Створена ГЕС значно нижче від відомого водоспаду... Маємо замулювання, формування сірко-водневої зони, падіння рівня води в колодязях у селах, які є нижче. Змінилися значна кількість хребетних, узагалі екосистема самої річки, тому що цей об'єкт був споруджений навіть не без дотримання чогось там, а скоріше не врахували особливості Шипіта». Утім, це не означає табу на будівництво міні-ГЕС на Закарпатті. Адже чимало розвинутих європейських держав часто саме на малій гідроенергетиці будують життя своєї енергетичної галузі. Як приклад наведу цитату з матеріалу на сайті «Закарпатського кореспондента» (zak-kor.net) під назвою «МініГЕС у Європі: досвід для Закарпаття»: «За словами експертів, в Італії ГЕС працюють із дуже високим ККД і надзвичайно поширені. Так, у регіоні Південний Тіроль є понад 1000 станцій». Тут же Адольф Денгг, проєктант інженерного бюро в галузі гідроенергетики з Брунека, зазначає: «Завдяки малим ГЕС ми забезпечуємо електроенергією

гірські долини, що дає нам можливість зекономити кошти на будівництві електромереж у горах... Хоч Закарпаття є в 2 рази більше, ніж Південний Тіроль, однак тут дуже мало (лише декілька) побудованих ГЕС. Тому потенціал у сфері гідроенергетики — великий».

Вихід із ситуації — у громадських обговореннях із залученням влади, спеціалістів різних галузей та з урахуванням менталітету людей і реального впливу новачки на довкілля. Слід зацікавити інвесторів. А починати варто, уважає С.Сухарев, із невеликих об'єктів з урахуванням гідрологічних, геологічних та інших особливостей: «Потрібно брати малу річку. Не на великій, тому що зрозуміло: із малого складається велике. Варто врахувати й таке... Геологія Закарпаття дуже складна. Якщо беремо низинні річки, зокрема Ужгородщини, Мукачівщини, Берегівщини, Виноградівщини, це — одне. Геологічно тут маємо відносну стабільність. Якщо беремо проміжні райони (колишні Іршавський, Свалявський), там надто велика різниця. До прикладу, є дві річки — Синявка, Ільничка. Вони суттєво відрізняються і за гідрологією, і за хімічним складом мулу... Отож сказати, що ми виберемо один пілотний проєкт і це буде рішення Закарпаття? Безумовно, ні. Я думаю, окремо потрібно брати пілотний проєкт для гірського, передгірського та низинного районів. І тоді, можливо, ми зможемо щось оцінити».

Такої ж думки й А.Петровський: «Людам окремих демонстраційних невеличких зразок можна показати: що треба робити і який ефект воно дасть, скільки сюди коштів потрібно, як його утримувати потім. Це абсолютно правильна технологія, так потрібно робити». Особливо з урахуванням того, що, за словами того ж Анатолія Мар'яновича, «у вартості електроенергії — паливо, із якого її виробляють, — ядерне, газове, вугілля, дрова, торф. Воно спалюється, в атмосферу викидається колосальна кількість брудних продуктів горіння, а тут нічого, водичка протекла, енергію подала й побігла собі далі...»

Отож А.Петровський вірить у своє дітище й хоче знову обговорити владні кабінети для реалізації ідеї. Ось тільки розуміє: потрібно спочатку завершити війну. І тоді буде час уважно вивчити та реалізувати перспективні енергетичні проєкти з поправкою на час. Віриться, не обійдеться й без широкого обговорення з участю представників різних сфер нашого вишу. **Володимир ТАРАСЮК,** «Погляд».

«Погляд», який притягує...

У кінці січня університетській газеті виповнилося 24 роки. Тільки місяць я працюю художнім редактором у часописі-імениннику. Тож багато сказати поки не вдасться. Утім, і за короткий час помітила: колектив — дуже відповідальні люди, котрі холоднокровно ставляться до успіхів і ревно працюють над усуненням недоліків. Як би складно не доводилося, жодного разу не чула поганих слів від

маленької команди, хоч багато чого ще потрібно вчитися.

Мене супроводжують весь час тільки чудові слова. «Наша газета — наче дитина. Ми й справді ставимося до неї, як до немовляти. Намагаємося якнайкраще вкрати в цікаві матеріали, складаємо їй урізноманітнений раціон тем і жанрових форм, виховуємо в любові», — зазначає коректорка Мирослава Гарздій. А головний редактор Володимир

Тарасюк якось наголосив: «Газета — не жарти й не забавка. Це те, куди ми вкладаємо всю нашу творчу душу щомісяця, хоч притому й не обходиться без помилок!» Також багато теплих спогадів чула від своєї попередниці Тетяни Лесюк, котра дала настанову: «Спочатку буде важко, але за умови сумлінного ставлення до роботи результат принесе тобі насолоду».

Якщо відверто, до того, як я

вступила до УжНУ, на відділення журналістики, не надто цікавилася читанням газет. Але «Погляд» — перший інфоресурс, що захопив. Тож тепер випробовую себе в його творчому кратері.

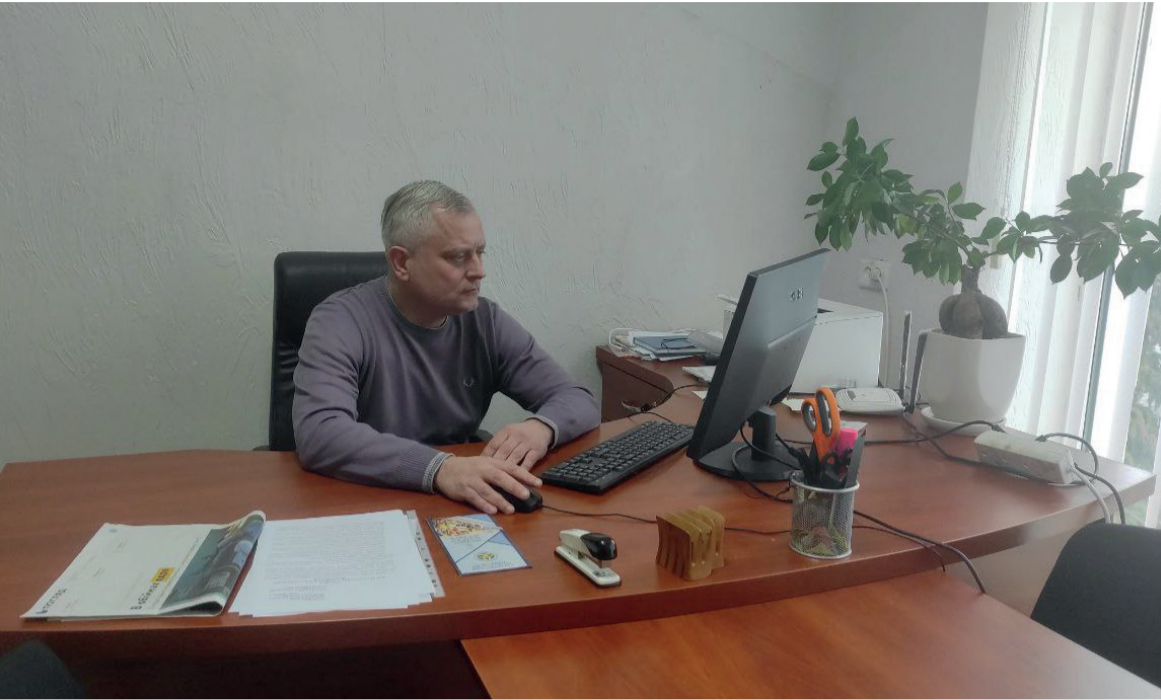
Думаю: за 24 роки в колективі накопичилося багато спогадів і досягнень, якими є підстави пишатися. Так само впевнена: студенти й викладачі, загалом читачка аудиторія мають за що дякувати часопису. І ця підтрим-

ка найбільше стимулює працівників редакції розвивати газету далі. Ставши її частиною, працювати теж і над виданням, і над собою. Адже «Погляд», який притягує, завжди кличе сміливо рухатися вперед, оптимістично дивитися в майбутнє. Із днем народження тебе, улюблена газето. Сподіваюся, ми разом станемо ще кращими!

Катерина ЖЕРЕБАК, «Погляд».

БЕЗ ЗАПРОШЕННЯ

Туди, де гартується витривалість...

Давненько я не навідувалася на факультети без будь-якого попередження. Якщо, звісно, не брати до уваги рознесення свіжих випусків «Погляду» або походів у басейн альма-матер – місце мого особливого релаксу; у нинішній непростий час – поготів. З'єднуєшся з водою в одне ціле, намагаєшся впіймати ритми хвиль на своїй плавальній доріжці та відчути їхні вібрації... Рекомендую спробувати :) на правах реклами. А для працівників УжНУ – пільговий абонемент! Басейн наповнює енергією. Навіть якщо приходиш до нього в усій повноті ранкової в'ялості, то виходиш із факультету здоров'я та фізичного виховання (де, власне, і розміщена названа штучна водойма як частина спорткомплексу) із бадьорістю, силами та добрим настроєм. А ще – мотивацією. Люблю крайню доріжку ліворуч, із неї добре видно цитату: «Там, де закінчується терпіння, починається витривалість». «Погууглила»: Конфуцій! І знаєте, вислів чітко описує те, як живе відповідний підрозділ... Із цими роздумами й не помітила, як двічі повернула ліворуч, піднялася сходами й опинилася на такому рідному місці, наповненому відчуттям теплої водяної пари.

«Будь ласка, ще кілька хвилин. Мені тут так комфортно», як сказала головна героїня нині трендового українського серіалу «Wednesday» (щоправда, даючи волю геть іншим за температурою мурахам, які бігають шкірою від приємності відчуттів :). Ось доки мені так комфортно, уможують на лавиці й спостерігати, описуючи все в нотатках смартфона. Із кабінету поруч лунає традиційне для цього факультету: «У четвер їдемо, у неділю повертаємося», «добре, готую подання», «учора якщо вони зайшли о 18:30, то о 17:00, напевно, увімкнули»... Ну, ви зрозуміли... Телефонні дзвінки стихають, праворуч із басейну доноситься дедалі гучніше похлопування води (мабуть, то професійні

плавці набирають тренувальних обертів), і з кабінету виходить Іван Маріонда, завідувач кафедри фізичного виховання. Як завжди, привітно зустрічає, цікавиться справами «Погляду»... Так і опиняємося на поверх вище. Співрозмовник іде у справах до декана Едуарда Сивохопа. За кілька хвилин у приймальній керівника підрозділу – і я.

Розпитую передусім, як на новій посаді. Хоч Едуард Миколайович працює на факультеті вже понад 25 років. Із 2017 до 2022-ого був заступником декана з навчальної роботи, із червня минулого року – в. о., а 27 грудня вже обраний очільником підрозділу. Каже: справ удосталось. Зокрема, нині активно працюють над відкриттям нових спеціальностей.

Вплинуло на це повномасштабне вторгнення росії в Україну...

«В умовах війни нам потрібно ефективно реагувати на такий виклик. До прикладу, шляхом підготовки конкурентоспроможних висококваліфікованих фахівців, котрі зможуть виконувати свої посадові обов'язки в умовах, які швидко змінюються; маємо розробляти сучасні освітні програми, запроваджувати на факультеті нові спеціальності й відповідно збільшувати число здобувачів вищої освіти. Плануємо відкрити освітньо-професійні програми: «Логопедія» та «Фізична культура» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальностями 016 «Спеціальна освіта» та 014 «Середня освіта (Фізична культура)»; «Фізіологія

рухової активності» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 091 «Біологія» та «Клінічна психологія» за третім рівнем вищої освіти», – мовить Е.Сивохоп.

Уже цього року на кафедрі наук про здоров'я розпочнуть готувати магістрів психології за освітньою програмою «Клінічна психологія та психологічна реабілітація». Фахівці зможуть працювати в психологічних, реабілітаційних та кризових центрах, закладах охорони здоров'я й надавати консультативну, клініко-психологічну реабілітаційну допомогу. Молодь навчатимуть, звісно, не лише теорії, а й «залучатимуть до майстер-класів, вебінарів із провідними спеціалістами в галузі психології та психотерапії, до польових досліджень на базах практики (клінічні установи, реабілітаційні центри). Студенти набудуть умінь у наданні психологічної допомоги при кризах розвитку особистості, травматичних життєвих ситуаціях; моделюватимуть, здійснюватимуть психопрофілактичні заходи для подолання психотравм, стресових розладів, інших негативних психологічних наслідків; практикуватимуть копінг-стратегії як засоби емоційної регуляції», зі слів декана.

Готуються на факультеті здоров'я та фізичного виховання й до нового навчального семестру. На час нашої розмови про точний формат ще не відомо. Та Е.Сивохоп розповів, як у підрозділі навчалися до зими. Отож здобували фах у змішаному режимі, у суботи, у дві зміни... «Важливою подією 2022 року для нас стало акредитування на кафедрі фізичної реабілітації магістерської освітньо-професійної програми «Олігофренопедагогіка. Інклюзивна освіта» за спеціальністю «Спеціальна освіта», – додає Едуард Миколайович.

До речі, війна не вплинула на успішність вступної кампанії на факультеті. Е.Сивохоп підтверджує: «Повний ліцензійний обсяг студентів закрили три магістерські програми: «Фізична культура і спорт», «Фізична терапія», «Олігофренопедагогіка. Інклюзивна освіта». Через велику кількість вступників освітньо-професійна програма «Фізична культура і спорт» отримала додаткові місця ліцен-

зійного обсягу. Ще особливий попит серед абітурієнтів мали бакалаврські освітні програми «Фізична культура і спорт» та «Фізична терапія, ерготерапія». Наразі навчання здійснюється за трьома рівнями вищої освіти: бакалавра, магістра, доктора філософії. Готуємо фахівців за такими спеціальностями: «Фізична терапія, ерготерапія», «Громадське здоров'я», «Медсестринство», «Спеціальна освіта (Спеціалізація «Олігофренопедагогіка»», «Клінічна психологія», «Фізична культура і спорт», «Середня освіта (Фізична культура)».

Не знаю, як у вас, а в мене перша асоціація з факультетом здоров'я та фізичного виховання – спортивні змагання, нагороди та втомлені, зате щасливі обличчя переможців. Серед останніх – новина про те, що старший викладач кафедри фізичного виховання, майстер спорту з важкої атлетики, заслужений працівник фізичної культури і спорту Андрій Федорішко підготував майстра спорту Наталію Магу. Справді, фізкультурно-оздоровчій та спортивно-масовій роботі в підрозділі надають вагомого значення. Це – і популяризація рухової активності, і організація роботи груп спортивного вдосконалення з різних видів спорту, де готують учасників спортивних змагань різних рівнів: від обласного до міжнародного масштабів. Продовжуватимуть у підрозділі традицію проведення щорічної студентської спартакіади УжНУ, про що намагається повідомляти й наша газета. До речі, про часопис... Коли я без запрошення ввійшла до кабінету декана, на столі красувався примірник «Погляду»! Невдовзі, сподіваюсь, у січневого примірника з'явиться компаньйон-наступник – цей випуск нашого видання, що закарбує в історії вишу й ось такий візит до факультету: ще не наповненого студентами, зате з повною бурхливістю життя в басейні спорткомплексу та із зануреними в справу працівниками факультету, котрі щодня гартують витривалість попри всі труднощі. І знають, що в спорті для цього потрібно спершу дійти «закінчення терпіння»...

Мирослава ГАРАЗДІЙ,
«Погляд».

Вручали дипломи, підсумовували здобутки в науці, формували ліміт стипендій...

Фото Катерини ЖЕРЕБАК

Перше в цьому році засідання вченої ради Ужгородського національного університету розпочали приємно: Володимир Смоланка вручив атестати професора працівникам вишу: Наталії Венжинович, Василю Гомонаю, Ярославу Греці, Ігорю Королю, Марині Кривцовій, Олександрові Міці, Юрію Мочалову, Оксані Мулесі, Ігорю Повхану, Миколі Сийплові, Михайлу Сливці, Василю Тимчаку й Олені Яцині. Крім того, відтепер з атестатами доцента будуть Олесь Валько, Антоніна Девіцька, Ігор Дір, Агнета Ленченко, Тетяна Лях, Тетяна Тернушак. А ще диплом доктора філософії вру-

чено Михайлові Лопіту та Русланові Ратушному, а почесною грамотою Закарпатської обласної військової адміністрації нагороджено Вікторію Свищо.

На порядку денному – і атестаційні справи. Члени вченої ради проголосували за вчене звання доцента для Віталіни Івачевської (кафедра терапії та сімейної медицини), Степана Мільовича (кафедра фізичної та колоїдної хімії) та Наталії Радченко (кафедра модерної історії України та зарубіжних країн).

Серед розглянутих питань – і результати наукової роботи за 2022 рік та завдання на 2023-й. Зокрема, Іван Миронюк, до-

повідач, проректор із наукової роботи, поінформував: торік виконано 13 наукових робіт (3 фундаментальні, 10 прикладних та 3 наукові роботи молодих вчених) із річним обсягом державного фінансування понад 8,85 тис. грн. Крім того, працівники університету розпочали реалізацію 5 проектів науково-дослідних робіт на загальну суму понад 3 млн 19 тис. грн (теж із державних коштів).

Також минулого року ужнівці виконували спільний українсько-французький договір та на умовах гранту угоду, яку фінансувала Шанхайська астрономічна обсерваторія (Китай).

За словами Івана Святославовича, наш університет в умовах війни не втратив динаміки публікацій у наукометричних базах даних «Scopus» та «Web of Science» (торік проіндексовано таких праць відповідно 250 та 194). Але їх буде більше, адже процес індексації ще триває.

Розглянули на засіданні й інші питання. Зокрема, сформували ліміт стипендіатів, яким призначають стипендії в II семестрі цього навчального року.

У цілому засідання вченої ради відбулося, як усе, конструктивно та з бажанням досягти вагомих результатів і в новому, 2023 році.

**Вітаємо
Ірину
Василівну!**

24 січня знаковий день народження зустріла Ірина Козубовська, завідувачка кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи, докторка педагогічних наук, професорка УжНУ. Колеги, редакція «Погляду» щиро вітають іменинницю та бажають сонячного життєвого грона з енергійними променями настрою, рідним теплом найдорожчих людей і яскравими усмішками долі. Хай добро та мир осявають кожну хвилину Ваших буднів і свят. Многая літ Вам, шановна Ірино Василівно!

На відвідини найкращого музею 2022 року

Подалися студенти факультету туризму та міжнародних комунікацій

У межах навчальних дисциплін «Туристичне краєзнавство» та «Діяльність у сфері гостинності» студенти 2 та 3 курсів спеціальності «Туризм і рекреація» факультету туризму та міжнародних комунікацій відвідали найкращий музей області (за даними Карпатського інформаційного агентства та Карпатського центру політго-вих досліджень; рейтинг за грудень 2022 року) – Закарпатський краєзнавчий музей ім. Т.Легоць-

кого, а також Ужгородський замок як одні з найпопулярніших туристично-краєзнавчих об'єктів краю у сфері гостинності. Ними завжди цікавляться гості. А студентам факультету туризму та МК особливо важливо якомога докладніше дослідити туристичні родзинки рідної місцевості та дізнатись, які експонати й інформація загалом найбільше приваблюють відвідувачів зазначених туристично-краєзнавчих об'єктів.

Закарпатський краєзнавчий

музей ім. Т.Легоцького є не тільки найбільшим, а й одним із найдавніших музеїв області, адже його засновано 20 червня 1945 р. під назвою «Народний музей Закарпатської України». Через рік, у червні 1946-ого, заклад реорганізували в історико-краєзнавчий, а в березні – квітні 1947 р. перенесли до Ужгородського замку.

Якщо за перші три роки від заснування в музеї зберігали понад 10 тисяч експонатів, то тепер зі-

брано аж понад 200 тисяч, тому студенти й керівництво факультету дуже вдячні в. о. директора закладу Ользі Шумовській за можливість відвідати особливо цікаві туристично-краєзнавчі об'єкти та за підписання договору про співпрацю між Закарпатським краєзнавчим музеєм ім. Т.Легоцького й факультетом туризму та МК УжНУ.

Молоді було цікаво ознайомитись як із найстарішими експонатами, так і з найсучаснішими: наприклад, з інтерактивними дошками, установленими в основних залах, за допомогою яких можна побачити інтерактивні карти, знайти й прочитати про різні епохи, володарів Ужгородського замку...

Особливо захопливими для студентів факультету туризму та МК стали такі експозиції:

1) експозиція сектору природи (6 залів), де студенти ознайомились із фізико-географічною характеристикою Закарпаття, даними про гори, гірські перевали, водну систему, ландшафтні зони (гірську, передгірну й рівнинну), флору і фауну, художніми діорамами за темою природи рідної області;

2) експозиція «Закарпаття в період VIII – початку XX століть» (4 зали, 11 розділів, за допомогою яких туристам показали найважливіші історичні етапи Закарпатської об-

ласті за більш ніж 1000 років);

3) експозиція «Кава на жорнах століть» (відкрита з 2016 року). Споживання кави асоціювалося з багатством, тому першими почали кавувати знатні родини Другетів, Берчені та інші. У другій половині XIX ст. в Ужгороді з'являються перші кав'ярні. Наприклад, у приміщенні «Корони» діяв магазин-кав'ярня «KAVÉNÁZ», а в 1925 р. у місті було 6 кав'ярень. Відвідувачі можуть ознайомитись із колекцією 29 кавомолок кінця XIX – початку XX ст. Особливу зацікавленість становить млинок, виготовлений ремісниками в нашому краї, зокрема в селі Буштино.

Студенти факультету туризму та МК вдячні Ользі Юрївній й провідним науковим співробітникам відділу науково-освітньої роботи Анні-Марії Олейник, Вероніці Петрушці, завдяки котрим докладніше ознайомились із туристично-краєзнавчими об'єктами у сфері гостинності Закарпаття та здобули нові, особливо потрібні знання в туристичній галузі рідного краю.

До речі, на території музею саме діяла (до 20 січня) виставка пряників, де також було відображено різдвяні традиції області. Відвідувачі мали змогу ще й поласувати гостинцями.

Руслана КРИВЕНКОВА,
кандидатка наук
із державного управління.

Відчути весь сенс ампелеографії...

До Ужгородського національного університету завітала головна редакторка журналу «Садівництво та Овочівництво» і «Напої. Технології та Інновації» Катерина Конева.

Із гостею про можливості вирощування винограду на Закарпатті залюбки спілкувалися здобувачі фаху, котрих готує

кафедра плодоовочівництва і виноградарства альма-матер. Зустріч, яка відбувалася в Ужгороді, дозволила відчути весь сенс ампелеографії справжнім виноградарям.

Автори журналу пишуть публікації за актуальними темами садівництва, виноробства України в умовах воєнного ста-

ну... А студенти нашого закладу вищої освіти, котрі опановують виноградарство й овочівництво на професійному рівні, мають змогу покращити знання та навички саме за допомогою таких фахових видань і власне зустрічей із творцями журналів.

Катерина ЖЕРЕБАК,
«Погляд».

ФАКТ

У 2022 році студенти, аспіранти, науково-педагогічні та наукові працівники мали 366 закордонних відряджень, а саме: до Словаччини, Польщі, Угорщини, Румунії, Чехії, Хорватії, Німеччини, Кіпру, Австрії, Італії, Литви, Португалії, Франції, Болгарії, Іспанії, Словенії, Великої Британії, Греції, Ізраїлю, Ірландії, Канади, Латвії, США, Швейцарії...

Гайда по різдвяні дива!

Підказка 1: «чорна скринька» – у «Карпатиці»

Де «вхід» і «вихід» у пошуку інформації на шпальтах старовинних видань – ви й так знаєте, якщо відвідували відділ краєзнавчої літератури «Карпатики» Наукової бібліотеки УжНУ. А коли раптом ні – дуже рекомендую це зробити!). І матимете доступ до «чорної скриньки» найрізноманітніших запитів, площу зацікавлення в яких мирно ділять старовина з періодикою.

Мій запит – різдвяні дива. Вони трапляються, навіть якщо, здається, уже пробите дно будь-яких сподівань. Підтвердження можна знайти й у старовинних виданнях. Із них завідувачка відділу краєзнавчої літератури «Карпатики» Марія Чорній сформувала тематичну виставку. Частина – на стелажі праворуч; інша – ліворуч, на столі. Спершу до рук бібліотекарка бере «Благовісник» за 1942 рік. Випуск повністю присвячений святу народження Христа. Там і колядки, і благословення єпископа всьому закарпатському народові... «Я плакала, коли гор-

тала сторінки цього часопису. Особливо вразила історія про Святий вечір у в'язниці. Дуже перегукується з подіями нашого часу, а саме з долею військових, які, виконуючи обов'язок, потрапили в полон і тим паче не змогли святкувати з родинами. За текстом, один в'язень перебував у холоді, темряві, геть утратив лік часу. Не знав, що трапиться з ним у переддень Різдва. Чоловікові було настільки тяжко, що просив у Бога... смерті. Лежав без пам'яті на кам'яних плитах. Думав: уже на тому світі, мов відчуває якоесь полегшення. А далі хтось постукав. Увійшов вартувий (чув монолог в'язня) і сказав, що чоловік – вільний. Той був слабкий, але з півсвідомості лунало: «Христос рождається». Цю оповідь подав до видання священник Йосип Торбич. Нині так хочеться, аби жоден син, брат, чоловік, котрий захищає Україну, не проводив час Різдва в темниці», – мовить Марія Іванівна, відкладаючи старий «Благовісник». Це та інші видання, нагадаю, доступні для відвіду-

вачів у відділі краєзнавчої літератури «Карпатики».

Свято народження Христа оминуги М.Чорній не могла. Тим паче, що в її відділі зберігається чимало літератури за відповідною темою. Виставка «Колядки на сторінках часописів минулого століття» пропонує зо пів сотні видань. Цьогоріч у їх вибірці бібліотекарка орієнтувалася на книжки й часописи, що висвітлюють життя за воєнних реалій. І чи не всі видання показують віру народу в краще. Як, до прикладу, колядка часів Першої світової війни. Вона надрукована в «Місяцеслові» за 1917 рік. «Мовою оригіналу – «Коляда із Світової війни». Подав текст до часопису офіцер. Складається аж із 22 віршів! У колядці викладено весь біль матерів, сестер, жінок, котрі проводжали на війну дітей, братів, чоловіків, що перегукується з народженням Христа й закінчується світлими рядками з вірою в перемогу та сподіваннями: усі повернуться живими, здоровими до своїх

сімей», – розповідає бібліотекарка. І додає: «Мій задум – розкрити завдяки старим часописам, як, починаючи з 1880-их років і до нині, ніколи наш народ не пропускав такого великого свята. Ми завжди щиро прославляли народження Ісуса Христа з вірою в краще».

Про що ще колядували попередні покоління? Відповідь разом із Марією Іванівною віднаходимо в, до прикладу, «Місяцеслові» за 1881 рік. Це – найстаріше видання на пропонуваній виставці. «Ось дуже світла й оптимістична колядка «Ой поймо, поймо, брате, до хати колядувати». Рядки прославляють Діву Марію, самого Спасителя. І тільки уявити, як давно вона записана...», – міркує М.Чорній.

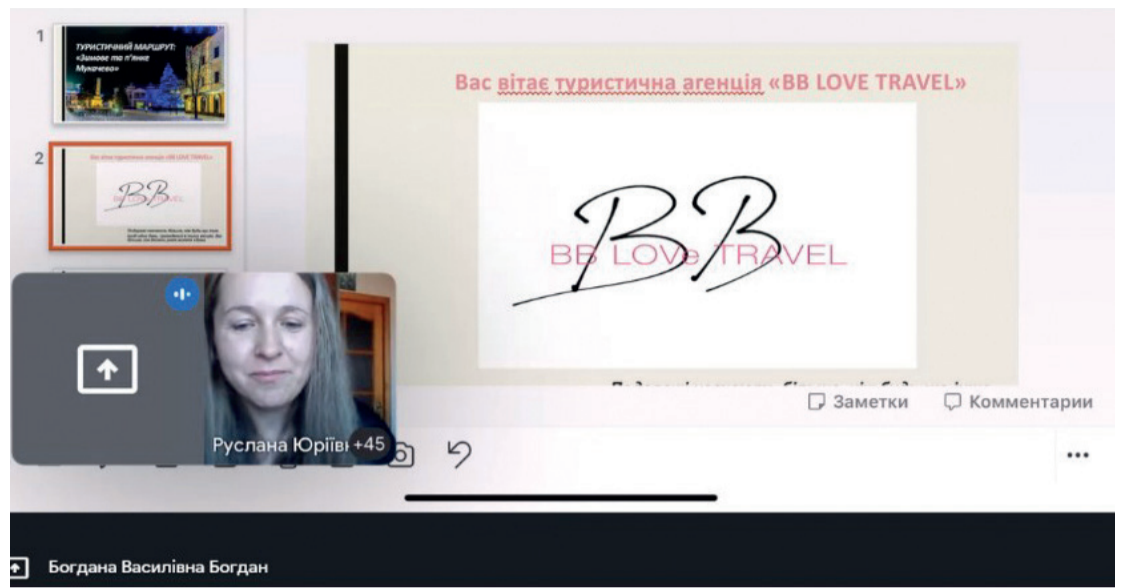
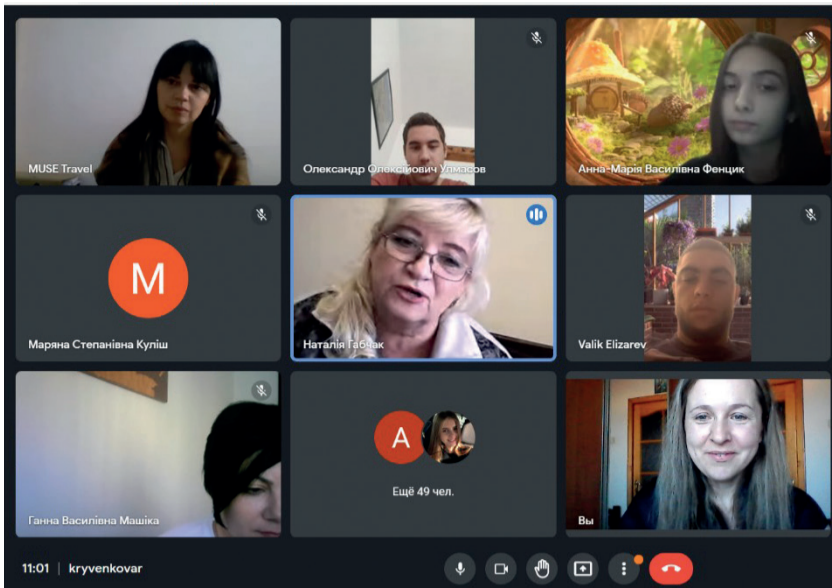
Крім того, на виставці можна переглянути видання різними мовами, а також сучасну літературу, яка дозволяє не лише дізнатися про зміст старовинних колядок, а й відчувати їхню звучання, прочитуючи його мовою нот.

До речі, а ви знаєте... Є одне

повір'я, продиктоване сучасною реальністю. Якщо в різдвяний час тихо й непомітно прямувати до дверей «Карпатики», то є велика ймовірність підслухати, як колядують тутешні бібліотекарки, котрі збираються, скажімо, у час обіду в цьому відділі, аби й у робочих стінах прославляти народження Христа. Насправді не обов'язкові ті всі детективні дії. Можна просто попросити працівницю книгозбірні УжНУ заколядувати. І вони залюбки виконають прохання. Утім, акція діятиме лише до 15 лютого, до свята Стрітіння Господнього. А ось виставка старовинних видань зі щемливими історіями та колядками, що мандрують віками, триватиме в краєзнавчому відділі до кінця лютого. Запланували пізнавальний похід? До слова, невдовзі ще й День закоханих. Чим не ідея для побачення?.. В українському стилі, себто з любов'ю до історії й традицій... Подумайте! :)

Мирослава ГАРАЗДІЙ,
«Погляд».

Гостьові онлайн-лекція й практично-семінарське заняття для студентів факультету туризму та міжнародних комунікацій

Для практичної підготовки фахівців зі спеціальностей 242 «Туризм і рекреація» та 241 «Готельно-ресторанна справа» особливо важливою є співпраця зі стейкхолдерами, зокрема з провідними туроператорами рідною країною. Так, факультет туризму та міжнародних комунікацій запросив директора туристичних компаній «MUSE travel» (туроператор на Закарпатті), «In Travel» (туристичні послуги в Україні та за кордоном) Інеси Ізай, а також гідів-екскурсоводів компанії, випускників магістратури Віктора Опаленика і Юрія Зизича.

На заняттях були деканеса Наталія Габчак, завідувачка кафедри туризму Ганна Машіка, викладачі, другокурсники спеціальності «Туризм і рекреація» та студенти 1–2 курсів спеціальності «Готельно-ресторанна справа». Слід зазначити, що в туристичній компанії працювали аж 5 креативних фахівців, які навчалися на факультеті туризму та МК УжНУ, тому їхній професійний досвід і адаптація до сучасного туристичного середовища варті уваги нинішніх здобувачів фаху.

На гостьовій лекції І.Ізай докладно розповіла про поетапний процес створення туристичних концепт-продуктів, які демонструють ідею, задум та ексклюзивні рішення для туристів. Усі маршрути намагаються зробити унікальними та

цікавими. Туроператор спеціалізується на корпоративному відпочинку на Закарпатті, тобто на концепціях, виборі локацій, насичених програмах, організації проживання в готелях, садибах та курортах, забезпеченні транспорту для співробітників різних компаній. Власне «MUSE travel» — команда, де всі звикли взаємодоповнювати одне одного задля ефективного виконання спільних щоденних завдань. Тож ця туристична компанія створила авторські, різні тимблдингові програми, цікаві квести, квізи (інтелектуальні вікторини), поєднала програми активного відпочинку на Закарпатті й релаксу, що дозволить різним колективам, які приїжджають на відпочинок до нашої області, не тільки добре провести час, а й більше згуртуватися. Тим паче, якщо колеги довго не комунікували через онлайн-режим роботи. Це — одне з найскладніших та найважливіших завдань для різних колективів, мабуть, у кожній сфері діяльності. Директор туристичної компанії та гідів-екскурсоводів розповіли студентам і всім, хто приєднався до гостьової лекції, про найоригінальніші рішення та кейси для MICE-компаній (від англ. Meetings, Incentives, Conferences, Exhibitions).

Запрошена туристична компанія спеціалізується й на інших сегментах туризму, зокрема: пішохідних маршрутах у Карпатах,

діловому туризмі, організації конференцій, тренінгів та семінарів, тематичних програм і вечорів, спелеотуризмі печерами, винних турах, різних дегустацій та гастроіграх, майстер-класах на Закарпатті. «MUSE travel» намагається створити унікальні програми. Такі, як, наприклад: «Підземний Ужгород», «Дахи Львова», «Експрес-курс справжнього ужгородця» тощо.

Крім того, студентам було показано результати реалізації проекту «MUSE travel», який описала їхня колишня працівниця, випускниця магістратури факультету туризму та МК УжНУ, теперішня головна спеціалістка відділу туризму та промоції управління «Центр розвитку громади» Шацької селищної ради Марія Ханзерук. Цей «зелений» проект «MUSE travel» «Посади дерево — оживи екосистему Карпат» за підтримки ДП «Ужгородське лісове господарство» має на меті зберегти екосистему карпатських лісів. І.Ізай розповіла, що намагаються проводити подорожі екологічно чистими маршрутами Закарпаття, цінуючи туристичний потенціал рідної області, який дозволяє створювати різноманітні маршрути в лісах, тому покращує екосистему карпатських лісів на прикладі висадження дерев в Ужгородському районі. Кожна висадка узгоджується з Ужгородським лісовим господарством. У «MUSE

travel» туристи можуть залишити відсоток від оплати туру на посадку дерева й у такий спосіб теж долучитися до збереження екосистеми Карпат, не виходячи з дому. Туристи отримують свідоцтво про висадку дерева, а також подарунковий сертифікат.

На зібрані кошти було закуплено саджанці, організовано висадження, надіслано фото- та відеозвіти на імейли туристів та продубльовано це в соцмережах. Кошти для висадження дерев накопичують увесь час, а масові посадки здійснюють у найсприятливіший для молодих дерев час: із вересня до жовтня та з березня до квітня. За допомогою такої додаткової соціальної активності «MUSE travel» уже висаджено 501 дерево для збереження екосистеми Карпат. Ця важлива підтримка рідної області є зразком для інших туристичних агентств краю.

Після гостьової лекції було проведено гостьове практично-семінарське заняття, на якому директор та її колеги оцінювали авторські туристичні маршрути студентів факультету туризму та МК, пропонували кращі варіанти транспортного забезпечення для оптимального планування туристичних маршрутів за доступнішою вартістю. Таким чином, студенти здобували надзвичайно важливі практичні навички, комунікуючи з професіоналами в

туристичній сфері Закарпаття.

Зокрема, ось другокурсники представили три авторські розробки туристичних маршрутів із калькуляціями, а саме: 1) мукачівський туристичний маршрут студентки спеціальності «Туризм і рекреація» Богдани Богдан із навчальної дисципліни «Організація туристичних послуг»; 2) туристичний маршрут Закарпатською областю Мар'яни Куліш із «Туристичного краєзнавства» (спеціальність «Туризм і рекреація»); 3) туристичний маршрут Індонезією студентки Анни Ющенко з «Туристичного краєзнавства» (спеціальність «Готельно-ресторанна справа»).

Факультет туризму та міжнародних комунікацій удячний І.Ізай, В.Опаленику та Ю.Зизичу, які розуміють, що майбутнє відновлення та розвиток туристичної сфери України залежать від підготовки висококваліфікованих фахівців. Спасибі й колективу туроператора «MUSE travel» за те, що приділив студентам так багато часу для проведення гостьових лекцій та практично-семінарського заняття, поділилися професійними таємницями, спонукали нашу молодь докладніше вивчати туристичні локації рідної держави та зарубіжних країн. Сподіваємося на продовження співпраці.

Руслана КРИВЕНКОВА,
кандидатка наук
із державного управління.

Чи можуть студенти мати відпочинок на канікулах під час війни?

Важко не погодитися з тим, що 2022 рік залишив великий слід у житті кожного з нас. І свята дарували нам не такі радісні емоції, як раніше, а канікули — тим більше. Хоч потрібно знаходити позитив навіть у простих речах і в жодному разі не втрачати надії. Такої думки більшість студентів, із котрими мала змогу поспілкуватися. Вони розповіли, як проводять зимові канікули і в чому відшукують радість у цей важкий для всіх час.

Юлія Шпак, студентка 1 курсу факультету туризму та міжнародних комунікацій: «Хоч канікули — насамперед відпочинок, та я відпочиваю мало. Уже більш ніж пів року працюю перукаркою, тому більшість часу проводжу в салоні краси. Вільні години, зазвичай, це — зустрічі з друзями або навчання. Через відімкнення електроенергії стало важче робити звичні справи. На щастя, свята ми змогли провести зі світлом і теплом. Новий рік

та Різдво відсвяткувала із сім'єю. Напевно, те, що я маю чудових друзів і родину, приносить мені найбільшу радість у важкі часи. Ну і звичайно, ті моменти, коли вмикають світло».

Тетяна Кемінь, студентка 1 курсу юридичного факультету: «Для мене канікули завжди означали веселі емоції й час, проведений із друзями. Хоч зараз ми всі занурилися у думки про страшні реалії сучасності, зимові свята трішки допомагають

розвіяти погане в голові. Я намагаюся якомога більше спілкуватися з близькими. У ті хвилини, години забуваю про всі негаради. Новорічні ж свята провела за кордоном із коханим».

Олександра Філіп, магістерка філологічного факультету: «Цьогорічні зимові канікули проводжу далеко від дому, у Німеччині. Багато вільного часу не маю, тому що працюю, але різдвяно-новорічні свята минули за тишиною, із коханою людиною та в колі друзів. Іноді здається: навіть вони не можуть розвіяти смуток за рідною домівкою, батьками, сестрою. Але в моменти відчаю згадую, скільки добра та світла в моєму житті створюють рідні та друзі, котрі мене люблять та чекають на Батьківщині... Також отримала чудовий подарунок на Новий рік: стала хрещеною для донечки моєї кращої подруги. Тому намагаюся не сумувати й

вірити, що цей рік принесе нам щастя й перемогу».

Олександр Микулянич, український студент одного з європейських університетів: «У мене канікули починаються з усвідомлення того, що навчання, зокрема й сесія, якої боїться, мабуть, кожен студент, уже позаду. Тому перші дні я, зазвичай, лишаю на те, щоб морально відпочити, передивитися фільми, на що не вистачало часу, прогулятися містом та відкрити для себе якісь нові місця. Є, звісно, відмінності в проведених часу на канікулах зі студентами в Україні. Тут я б, мабуть, звернув увагу на подорожі. Мандрувати за кордоном справді легко. Мені пощастило навчатися в Чехії. Завдяки добре розвиненій інфраструктурі та європейським програмам лояльності для студентів у мене з'явилася можливість вільно та дешево гостювати в країнах Шен-

гену. З огляду на те, що вчуся в Брні, яке розташоване близько до Праги, Відня та Братислави, було б прикро не скористатися можливістю відвідати ці міста. Також із друзями час від часу ходимо в різні заклади харчування на традиційну чеську кухню. Незважаючи на те, що ресторани тут багато, кожен є автентичним та неповторним, зі своєю оригінальною атмосферою.

Тож можна зробити висновок, що студенти відпочивають по-своєму. Але, бачимо, для кожного є важливим відпочинок із рідними та коханими. Канікули, як не крути, — те, чого дуже чекає будь-який школяр, здобувач вищої освіти чи педагог. А війна вчить нас розуміти: усе, що потрібно для щастя, — дороги нам люди!

Юлія ФІЛІП,
студентка
відділення журналістики.

«Професор з окопу» став людиною року

Фото Сергія ГУДАКА

Федір Шандор, завідувач кафедри соціології і соціальної роботи, професор УжНУ, боронячи країну в лавах ЗСУ, став лауреатом конкурсу «Людина року», який проводить журнал «Magyar Hang» («Голос Угорщини»), де переможця визначають читачі видання. «Дякую за довіру та за значну допомогу угорським друзям. Потрібно пам'ятати — захищаючи УКРАЇНУ, ми захищаємо ЄВРОПУ», — прокоментував Федір Федорович на своїй сторінці в мережі «Facebook».

Головний редактор «Голос Угорщини» Ішк Шандор зазначив, що борець 101 закарпатської бригади тероборони, професор УжНУ Ф.Шандор — зразок людини, яка своєю моделлю поведінки та мислення може бути прикладом та допомогою в розв'язанні питань міждержавних відносин. Грошовий приз за перемогу в номінації передали на потреби закарпатських угорців, котрі зараз воюють у Збройних силах України. «Через таких людей, як Федір, ми дізнаємося про події на фронті, про те, як вони там

живуть. Важливість цього надзвичайна, оскільки в угорських масмедіа панують проросійські наративи», — зазначив І.Шандор. Крім того, він повідомив, що небайдужі угорці вирішили створити спільноту в соціальній мережі «Facebook», щоб збирати й передавати допомогу у вигляді зимового одягу, генераторів та зарядних пристроїв для наших військових.

Дарина КУЗЬМІНА, студентка-практикантка з Національного університету «Одеська юридична академія».

Допомога від міста-побратима Корвалліса

Американське місто-побратим Корвалліс передало обласному центру Закарпаття два десятки генераторів. Про це інформує міська рада. Зокрема, із них три генератори було відправлено до гуртожитків та один — до природничо-гуманітарного коледжу Ужгородського національного університету.

«Пріоритет — у гуртожитків, адже там досі проживає велика кількість внутрішньо переміщених осіб. Тому разом із жителями Корваллісу, які приїжджали до Ужгорода, спілкувалися з вимушеними переселенцями, допомагали їм, було визначено, що три генератори ідуть до гуртожитків №№ 1,2,3», — коментує Арпад Крон, голова Асоціації міст-побратимів «Ужгород-Корвалліс».

Збір та придбання генераторів було ініційовано членами Асоціації міст-побратимів Корвалліса.

Вікторія ЛИСА, студентка-практикантка з Національного університету «Одеська юридична академія».

ДО УВАГИ ЧИТАЧІВ!

Читайте «Погляд» на сайті УжНУ за покликанням: uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-poglyad/issues. А з найважливішими матеріалами номера ознайомлюйтеся на сторінці нашої газети в соціальній мережі «Фейсбук»: www.facebook.com/uzhnu.poglyad.

АНЕКДОТИ

— Ти боїшся стрибати з парашутом?

— Так.

— Стрибай без нього.

Пошук грибів виховує терпіння, наполегливість і вміння програвати.

Народна мудрість... Якщо росія — ведмідь, то Україна — вулик із бджолами!

Я кожен покупку обміркую. Прийду додому, сяду й усе собі думаю: «Навіщо я це вирішила купити?»

Надія Гапатин: «...часто я під'їждувалася на пари прямо з тренування, перебуваючи на горі...»

SNOWBOARD			
RESULT - WOMEN'S PARALLEL SLALOM			
1	AUT	1	Carmen KAINZ Big F
2	SUI	2	Flurina BÄTSCHI Big F
3	UKR	5	Nadiia HAPATYN Small F
4	ITA	6	Elisa FAVA Small F
5	USA	3	Alexa BULLIS Quarter F
6	SUI	4	Ricarda HAUSER Quarter F
7	UKR	7	Vita BODNARUK Quarter F
8	ITA	8	Nora KANAZAWA Quarter F

Грант від компанії «SheMax_ua» — оплата року навчання в університеті та відстоювання честі України на зимовій всесвітній Універсіаді в США — щонайменше такі свіжі успіхи в студентки 2 курсу юридичного факультету Надії Гапатин. Із дитинства любила гірськолижний спорт. У 13 років раптово вирішила спробувати стати на сновборд. Звідти все й почалося. Як каже дівчина, спочатку давалося складно, але завдяки підтримці рідних та наставнику мотивації на тренуваннях для покращення результатів вистачало.

— Надіє, коли ти вирушала до Сполучених Штатів Америки представляти Україну, які переживала емоції?

— Поставивши собі мету, я щодня тренувалася, майже не виходила зі спортзалу. Тому, звичайно, сподівалася на добрі результати; і була дуже рада, що в мене все вийшло!

— А як відреагували батьки, коли дізналися про твою участь у всесвітній Універсіаді та про грант?

— Рідні завжди підтримували й робили все можливе, щоб допомогти мені всього цього досягнути. Тож коли почули про результати — були так само щасливі, як я. Батьки пос-

тійно в мене вірили, тож мої досягнення — і їхня заслуга!

— Як у тебе виходить поєднувати тренування зі зобуттям фаху?

— Відверто: це дуже складно. У нас було дистанційне навчання й доволі часто я під'їждувалася на пари прямо з тренування, перебуваючи на горі. Звісно,

мої викладачі знають, що я багато займаюся, тому ставляться з розумінням і також підтримують, за що я їм дуже вдячна!

А ми, своєю чергою, дякуємо Надії й бажаємо успішних виступів на нових змаганнях!

Валерія БАБИЧ, студентка відділення журналістики.

Р. С. Коли редакція готувала цей матеріал до друку, голова ГО «Закарпатська обласна федерація лижного спорту» Василь Гісем повідомив «Погляд», що Надія здобула бронзову медаль на Універсіаді! Вітаємо з таким успішним виступом нашу спортсменку та її тренера Яна Чернея!

ПОГЛЯД

Орган вченої ради Ужгородського національного університету. Замовлення № 163. Ціна — безкоштовно. Виходить щомісяця. Номер підписано до друку 31.01.23. Засновник і видавець — ДВНЗ «Ужгородський національний університет». 88003, м. Ужгород, вул. Підгірна, 46. Номер надруковано у видавництві «А-Прінт»; 46010, м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28. Тел.: (352) 52-27-37, 067-350-17-94. Наклад — 1000 примірників. Формат А3, 2 ум. друк. арк. Реєстраційне свідоцтво ЗТ № 449/41 від 7.02.2008. Відповідальність за зміст публікацій покладається на авторів. Відповідальний за випуск номера: В. Ю. Тарасюк.

Головний редактор:
В.Ю.ТАРАСЮК.

Художній редактор:
К.В.ЖЕРЕБАК

Коректор:
М.Б.ГАРАЗДІЙ.

Адреса редакції: 88016, м. Ужгород,
вул. Університетська, 14 (ауд. 424).

Поштова скринька:
poglyad@uzhnu.edu.ua

Телефон редакції:
067-880-85-71.